

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie realizując zadania jako organizator rodzinnej pieczy zastępczej, zgodnie z art. 76 ust. 4 pkt 15 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017 r. poz. 697 z późn. zm.), przedstawia sprawozdanie z efektów pracy w 2017 r.

I. RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA W LICZBACH

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie – Zespół ds. rodzinnej pieczy zastępczej w 2017 r. obejmowało wsparciem 92 rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka, w których przebywało łącznie 162 dzieci (stan na 31.12.2017 r.).

FORMA RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ	LICZBA RODZIN	LICZBA DZIECI
Rodziny zastępcze spokrewnione	51	65
Rodziny zastępcze niezawodowe	28	35
Rodziny zastępcze zawodowe	3	7
Rodziny zastępcze zawodowe specjalistyczne	2	7
Rodziny zastępcze zawodowe pełniące funkcja pogotowia rodzinnego	1	3
Rodzinny Dom Dziecka	7	50
Razem	92	165

Źródło: dane własne z Zds.RPZ, stan na 31.12.2017 r.

W trakcie minionego roku utworzono 7 nowych spokrewnionych rodzin zastępczych. Jedna rodzina zastępcza niezawodowa została przekształcona w rodzinę zawodową, a jedna zawodowa przekształciła się w rodzinny dom dziecka.

W trakcie roku rozwiązano również 7 rodzin zastępczych spokrewnionych, 3 rodziny zastępcze niezawodowe i jedną zawodową rodzinę zastępczą.

W 2017 r. odnotowano następujące odpływy 30 dzieci z rodzinnej pieczy zastępczej:

- 4 dzieci z rodzin zastępczych spokrewnionych wróciło do rodziny naturalnej,
- 5 dzieci z rodzin zastępczych spokrewnionych usamodzielniało się i założyło własne gospodarstwo domowe,
- 2 dzieci z rodzin zastępczych niezawodowych zostało przysposobionych,
- 1 dziecko z niezawodowej rodziny zastępczej zostało umieszczone w innej formie rodzinnej pieczy zastępczej,
- 4 dzieci z niezawodowej rodziny zastępczej usamodzielniało się i założyło własne gospodarstwo domowe,
- 2 dzieci z zawodowej rodziny zastępczej powróciło pod opiekę biologicznych rodziców,
- 1 dziecko z zawodowej rodziny zastępczej zostało umieszczone w instytucjonalnej pieczy zastępczej,
- 1 dziecko z zawodowej rodziny zastępczej zostało przysposobione,
- 2 dzieci z zawodowej rodziny zastępczej zostało umieszczone w innej formie rodzinnej pieczy zastępczej,
- 2 dzieci z rodzinnego domu dziecka zostało umieszczonych w innej formie rodzinnej pieczy zastępczej,
- 4 dzieci z rodzinnego domu dziecka powróciło pod opiekę biologicznych rodziców,
- 2 dzieci z rodzinnego domu dziecka usamodzielniało się i założyło własne gospodarstwo domowe.

W 2017 r. postanowieniem sądu umieszczono w rodzinnej pieczy zastępczej 23 dzieci:

- 7 w spokrewnionych rodzinach zastępczych (z rodzin naturalnych),
- 2 w niezawodowej rodzinie zastępczej (z rodzin naturalnych),
- 7 w zawodowych rodzinach zastępczych (z rodzin naturalnych),
- 7 w rodzinnych domach dziecka (z rodzin naturalnych).

II. REALIZACJA ZADAŃ POWIATOWEGO CENTRUM POMOCY W RODZINIE, JAKO ORGANIZATORA RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ

1. Prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.

W trakcie 2017 r. podjęto następujące działania w celu pozyskania kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej:

- Zespół ds. rodzinnej pieczy zastępczej przygotował i rozprowadził plakaty oraz ulotki promujące rodzicielstwo zastępcze na terenie powiatu oławskiego. Ww. materiały promocyjne zostały rozmieszczone w szkołach, przedszkolach, kościołach, zakładach pracy, w miesiącach maju i czerwcu,
- informacja dotycząca dnia otwartego Zespołu ds. rodzinnej pieczy zastępczej, który odbył się 30 września 2017 r. ukazała się w Gazecie Powiatowej, na stronie Starostwa Powiatowego w Oławie, w Oławskim Serwisie Informacyjnym, w BIP PCPR Oława oraz w telewizji kablowej,
- rozpropagowano informację o poszukiwaniu rodzin zastępczych poprzez istniejące rodziny zastępcze, opierając się na doświadczeniu z lat ubiegłych, jedną z najlepszych promocji rodzicielstwa zastępczego jest podanie przykładu już istniejących rodzin.

2. Kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych zawierających potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinię o spełnianiu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej.

W 2017 roku organizator rodzinnej pieczy zastępczej zakwalifikował 4 osoby do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej i 4 osoby do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej lub rodzinnego domu dziecka. Dla ww. zostało wydanych 4. zaświadczenia kwalifikacyjne potwierdzających ukończenie szkolenia, opinię o spełnianiu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej.

3. Organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie – Zespół do spraw rodzinnej pieczy zastępczej w ramach podjętej współpracy, na bieżąco zgłasza kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka na szkolenie do Ośrodka Adopcyjnego w Dolnośląskim Ośrodku Polityki Społecznej we Wrocławiu. W minionym roku zostało zgłoszonych 8 kandydatów.

4. Zapewnienie badań psychologicznych kandydatom do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz rodzinom zastępczym i osobom prowadzącym rodzinne domy dziecka.

W Zespole ds. rodzinnej pieczy zastępczej zatrudniony jest psycholog, który w 2017 r. przeprowadził łącznie 32 badania psychologiczne kandydatom do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz rodzinom zastępczym i osobom prowadzącym rodzinne domy dziecka. W wyniku przeprowadzonych badań wydano 30 pozytywnych opinii (w tym dla 10 osób samotnych) o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka. W pozostałych dwóch opiniach nie stwierdzono jednoznacznie o posiadanych predyspozycjach kandydatów ze względu na wspólne zamieszkanie z matką biologiczną i jej niekorzystnym oddziaływaniu na dziecko. Kandydaci kierowali się odpowiednią motywacją, jednak obecność matki w domu wzbudziła poważne wątpliwości wobec jednoznacznego i pozytywnego zaopiniowania badanych.

5. Zapewnianie rodzicom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji, biorąc pod uwagę ich potrzeby.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie organizuje dla rodzin zastępczych i prowadzących rodzinne domy dziecka szkolenia podnoszące ich kwalifikacje. Zgodnie z ich oczekiwaniami zapewniono możliwość uczestniczenia w szkoleniu z zakresu: „Bezpieczeństwo przeciwpożarowe w domu oraz pokaz pierwszej pomocy przedmedycznej” przeprowadzone w dniu 14 września 2017 r. przez Straż Pożarną w siedzibie Starostwa Powiatowego w Oławie.

6. Zapewnienie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia oraz rodzin pomocowych.

Prowadzący rodzinne domy dziecka i rodziny zastępcze zawodowe w ubiegłym roku, systematycznie raz w miesiącu spotykali się w Zespole do spraw rodzinnej pieczy zastępczej na grupie wsparcia, którą prowadził doświadczony pedagog-terapeuta. Udział w grupach wsparcia pozwalał uczestnikom na dzielenie się trudnościami związanymi ze specyfiką pracy oraz poszukiwaniami najlepszych rozwiązań w przezwyciężaniu bezradności wobec problemu, budowaniu siły i optymizmu.

Na terenie powiatu oławskiego funkcjonuje jedna rodzina zastępcza pomocowa, która w razie potrzeby gotowa jest udzielić zabezpieczenia dzieciom umieszczonym w rodzinnej pieczy zastępczej w sytuacjach losowych lub na czas urlopu prowadzących rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka.

7. Organizowanie dla rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka pomocy wolontariuszy.

W 2017 r. dzieci przebywające w rodzinach zastępczych oraz rodzinnych domach dziecka mogły korzystać z pomocy wolontariuszy z Fundacji „Zielony Parasol”, z którą współpraca została nawiązana rok wcześniej.

8. Współpraca ze środowiskiem lokalnym w szczególności z ośrodkiem pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi oraz z organizacjami społecznymi.

Zespół do spraw rodzinnej pieczy zastępczej w 2017r., ściśle współpracował ze wszystkimi instytucjami, które działają na rzecz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. Współpraca ta polegała przede wszystkim na przekazywaniu informacji i dokumentacji dotyczącej dzieci umieszczonych w pieczy. Okresowo, na posiedzeniach dokonujących oceny sytuacji dzieci spotykali się m.in. przedstawiciele następujących instytucji: sądów, ośrodków pomocy społecznej, szkół, ośrodka adopcyjnego, policji.

Ponadto koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej utrzymywali stały kontakt z pedagogami i psychologami szkolnymi, kuratorami, asystentami rodziny.

9.Przeprowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.

Rodziny zastępcze, prowadzący rodzinne domy dziecka oraz dzieci umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej mogły korzystać z pomocy i terapii specjalistów: psychologa i pedagoga, którzy są zatrudnieni w Zespole ds. rodzinnej pieczy zastępczej. W 2017 roku psycholog udzielił około 130 konsultacji dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dzieci umieszczonych w strukturach rodzinnej pieczy zastępczej.

10.Zapewnienie pomocy prawnej osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego.

W siedzibie Zespołu ds. rodzinnej pieczy zastępczej udzielane były porady prawne dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej. Radca prawny pełnił dyżur raz w miesiącu przez 2 godziny. Ponadto udzielał konsultacji telefonicznych według potrzeb rodzin zastępczych.

W ubiegłym roku udzielił około 50 porad prawnych.

11.Dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej.

Zespół ds. rodzinnej pieczy zastępczej przeprowadza ocenę sytuacji dziecka w miarę potrzeb, jednak w przypadku dzieci w wieku poniżej 3 lat, nie rzadziej niż co 3 miesiące, a w przypadku dzieci starszych, nie rzadziej niż co 6 miesięcy. W 2017 r. dokonano łącznie 287 ocen sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej.

12.Prowadzenie działalności diagnostyczno – konsultacyjnej, której celem jest pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka, a także szkolenie i wspieranie psychologiczno – pedagogiczne osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz rodziców dzieci objętych tą pieczę.

Podczas spotkania integracyjnego zorganizowanego w formie Dnia Rodzicielstwa Zastępczego oraz dnia otwartego Zespołu ds. rodzinnej pieczy zastępczej a także promowania rodzicielstwa zastępczego poprzez rozwieszanie plakatów informujących, przeprowadzono wiele rozmów mających na celu pozyskanie i zapoznanie kandydatów z funkcją, jaką pełnią rodziny zastępcze. W wyniku ww. działań zgłosiło się 9 kandydatów na rodziny zastępcze (3 małżeństwa i trzy osoby samotne). Wśród ww. dwa małżeństwa i dwie osoby samotne oczekują szkolenia a 3 osoby zrezygnowały, w tym jedno małżeństwo. Żadna z ww. osób nie otrzymała jeszcze kwalifikacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka. Wśród rodziców zastępczych już istniejących 3 osoby doszkoły się, aby pełnić funkcję prowadzącego rodzinny dom dziecka i rodzinę zastępczą specjalistyczną. Wśród tych trzech osób jedna przekwalifikowała się na rodzinny dom dziecka, dwie osoby pozostały rodziną zastępczą niezawodową. Oprócz ww. osób w szkoleniu dla rodzin zastępczych organizowanym w 2017 r. wzięły udział osoby, które zgłosiły się jako kandydaci w 2016 r. Były to trzy osoby samotne, które ukończyły szkolenie. Żadnej z nich nie wydano jeszcze zaświadczenia kwalifikacyjnego.

W 2017 r. odbyło się 130 konsultacji psychologicznych. Pomocą i wsparciem psychologa zostało objętych 80 dzieci i 50 osób dorosłych.

13. Przeprowadzenie badań pedagogicznych i psychologicznych oraz analizy, o których mowa w art. 42 ust. 7 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, dotyczących kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.

W 2017 r., koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej dokonali analizy 10 kandydatów na opiekunów zastępczych, pod kątem zapewnienia przez nich odpowiednich warunków bytowych i mieszkaniowych, umożliwiających dziecku zaspokajanie jego indywidualnych potrzeb oraz przeprowadzono badania psychologiczne 11 kandydatom (w tym 3 małżeństwom) do pełnienia funkcji rodziny zastępczej i prowadzenia rodzinnego domu dziecka.

14. Zapewnienie rodzinom zastępczym zawodowym i niezawodowym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego.

Zatrudnieni w Zespole ds. rodzinnej pieczy zastępczej specjaliści, w tym pedagog, psycholog i koordynatorzy stale współpracują z rodzinami zastępczymi udzielając im profesjonalnej pomocy, wsparcia i poradnictwa, mającego na celu zapobieganie wypaleniu zawodowemu. Odbywało się to poprzez spotkania w miejscu zamieszkania prowadzących rodziny zastępczej i rodzinne domy dziecka z koordynatorami i indywidualne konsultacje psychologiczne. Dodatkowo prowadzący zawodowe rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka systematycznie uczestniczyli w grupie wsparcia prowadzonej przez doświadczonego pedagoga.

15. Zapewnienie koordynatorom rodzinnej pieczy zastępczej szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji.

Organizator rodzinnej pieczy zastępczej zapewnił w 2017 r. koordynatorom szkolenia mające na celu podnoszenie ich kwalifikacji. Były to następujące szkolenia:

- w dniu 24 lutego 2017 r. odbyło się szkolenie zorganizowane przez Ośrodek Innowacji Edukacyjnych Bartosz Drozd we Wrocławiu, pt. „Procedura odebrania dziecka z rodziny w praktyce- aktualności”;
- w dniu 22 maja 2017 r. w Strzelinie, odbyło się szkolenie przeprowadzone przez firmę szkoleniową PRAXE z Czechowice-Dziedzice. Tematyka szkolenia: „Praca z usamodzielniającym się wychowankiem pieczy zastępczej”,
- w dniu 14 września 2017 r. Odbyło się w siedzibie Starostwa Powiatowego w Oławie spotkanie koordynatorów ze Strażakami pt. „Bezpieczeństwo przeciwpożarowe w domu oraz pokaz pierwszej pomocy przedmedycznej”.
- w dniu 22 września 2017 r. odbyło się szkolenie zorganizowane w Legnicy, przez firmę Profilaktyka KIER z Krakowa. Tematyka szkolenia: „Koordynator rodzinnej pieczy-zastępczej- kompetentny rzecznik dziecka i rodziny zastępczej”,

16. Zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających.

Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępcze i pracownik socjalny zatrudnieni w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie każdorazowo po otrzymaniu informacji o uregulowaniu sytuacji prawnej dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy

zastępczej i skompletowaniu dokumentacji, niezwłocznie zgłaszali dzieci do Ośrodka Adopcyjnego w Dolnośląskim Ośrodku Polityki Społecznej we Wrocławiu. W 2017 r. zostało zgłoszone 9 dzieci z uregulowaną sytuacją prawną.

III. FUNKCJONOWANIE ZESPOŁU DO SPRAW RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ

W Zespole ds. rodzinnej pieczy zastępczej w 2017 r., oprócz kierownika zespołu, zatrudnionych na pełny etat było 5 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, pracownik socjalny oraz psycholog, zatrudniony na 1/2 etatu.

W trakcie minionego roku, koordynatorzy na wniosek rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka swoją opieką objęli 3 rodziny. W stosunku do 2 rodzin koordynatorzy rozpoczęli wykonywanie obowiązków organizatora. Łącznie koordynatorzy i pracownik socjalny w ciągu minionego roku udzielali pomocy i wsparcia 92 rodzinom i 165 dzieciom przebywającym pod ich opieką.

Pracownicy Zespołu ds. rodzinnej pieczy zastępczej przygotowali wspólnie z opiekunami zastępczymi, bądź prowadzącymi rodzinne domy dziecka, plany pomocy dziecku. W 2017 r. pracownicy stworzyli oraz monitorowali 128 planów.

Koordynatorzy pieczy zastępczej w ubiegłym roku dokonali 287 ocen sytuacji dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej i rodzinnych domach dziecka oraz 18 oceny rodzin zastępczych i prowadzących rodzinne domy dziecka.

Dodatkowo koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej pomogli opracować osobom usamodzielnianym indywidualne programy usamodzielnienia. Dokumentów takich stworzono i ewaluowano 30.

Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej współpracują nie tylko z rodzinami zastępczymi czy prowadzącymi rodzinne domy dziecka. Podejmuje szereg działań na rzecz rodzin zastępczych i ich podopiecznych współdziałając systematycznie z pedagogami szkolnymi, psychologami, asystentami rodziny, kuratorami sądowymi i przedstawicielami ośrodka adopcyjnego.

IV. POZYSKIWANIE ŚRODKÓW FINANSOWYCH

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie dzięki udziałowi w programie „Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2017” ogłoszonemu przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej pozyskało środki finansowe na dofinansowanie kosztów wynagrodzenia zatrudnionych koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.

V. WNIOSKI

Zespół ds. rodzinnej pieczy zastępczej w Oławie, w 2017 r. z sukcesem zrealizował wszystkie zadania przewidziane dla organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w myśl ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Rezultatem tym działań jest gwarancja sprawowania należytej pieczy zastępczej nad małoletnimi dziećmi i osobami usamodzielnianymi, które z różnych przyczyn nie mogą wychowywać się w środowisku rodzinnym. Organizator rodzinnej pieczy zastępczej poprzez swoje działania wzmacnia kompetencje opiekunów zastępczych. Rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka są objęte kompleksową opieką i wsparciem. Ścisła współpraca koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej i pracownika socjalnego z rodzinami zastępczymi i rodzinnymi domami dziecka daje gwarancję właściwej opieki na dziećmi umieszczonymi w pieczy zastępczej. Promowanie rodzicielstwa zastępczego w środowisku lokalnym również przynosi pozytywne efekty, co przekłada się na podjęcie współpracy z roku 2017 z jedną zawodową rodziną zastępczą i jednym rodzinnym domem dziecka.

VI. ZESTAWIENIE POTRZEB W ZAKRESIE SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ

W celu pełnej realizacji zadań nałożonych na powiat w zakresie systemu pieczy zastępczej, istnieje potrzeba zabezpieczenia środków finansowych na:

- organizację Pikniku z okazji Dnia Rodzicielstwa Zastępczego oraz Mikołajek dla dzieci;
- dodatkowe atrakcje dla dzieci z rodzinnej pieczy zastępczej tj. wycieczki, wyjścia do kina, itp. ;
- szkolenia kadry Zespołu ds. rodzinnej pieczy zastępczej, w tym na kurs uprawniający do prowadzenia szkolenia dla kandydatów na rodziny zastępcze oraz prowadzących rodzinne domy dziecka;
- szkolenia dla rodzin zastępczych i prowadzących rodzinne domy dziecka;
- superwizję przeciwdziałającą wypaleniu zawodowemu;
- promocję rodzicielstwa zastępczego i wolontariatu: zakup materiałów promocyjnych, baneru, wydruk ulotek.